

Jáchymovské typové minerály

Jáchymov patří mezi světově proslulá ložiska a byla odtud popsána řada typových minerálů (tj. minerálů poprvé nalezených zde):

<i>minerál</i>	<i>autor</i>	<i>vzorec</i>
Fluorit	Agricola (1529)	CaF ₂
Uraninit	Brückmann (1727)	UO ₂
Torbernit	Werner (1793)	Cu(UO ₂) ₂ (PO ₄) ₂ (H ₂ O) ₈₋₁₂
Sternbergit	Haidinger (1827)	AgFe ₂ S ₃
Haidingerit	Turner (1827)	CaH(AsO ₄)(H ₂ O)
Johannit	Haidinger (1830)	Cu(UO ₂) ₂ (SO ₄) ₂ (OH) ₂ (H ₂ O) ₈
Zippeit	Haidinger (1845)	K ₄ (UO ₂) ₆ (SO ₄) ₂ (OH) ₁₀ (H ₂ O) ₄
Voglit	Haidinger (1853)	Ca ₂ Cu(UO ₂)(CO ₃) ₄ (H ₂ O) ₆
Lindackerit	Vogl (1853)	H ₂ Cu ₅ (AsO ₄) ₄ (H ₂ O) ₈₋₉
Uranopilit	Dauber (1854)	(UO ₂) ₆ (SO ₄)(OH) ₁₀ (H ₂ O) ₁₂
Akanthit	Kenngott (1855)	Ag ₂ S
Argentopyrit	Waltershausen (1866)	AgFe ₂ S ₃
Isoklas	Sandberger (1870)	Ca ₂ (PO ₄)(OH)(H ₂ O) ₂
Schröckingerit	Schrauf (1873)	NaCa ₃ (UO ₂)(CO ₃) ₃ (SO ₄)F(H ₂ O) ₁₀
Mixit	Schrauf (1879)	BiCu ₆ (AsO ₄) ₃ (OH) ₆ (H ₂ O) ₃
Uranofán-beta	Nováček (1935)	Ca(UO ₂)(SiO ₃)(OH) ₂ (H ₂ O) ₅
Meta-uranopilit	Nováček (1935)	(UO ₂) ₆ (SO ₄)(OH) ₁₀ (H ₂ O) ₅
Brassit	Fontan et al. (1973)	MgHAsO ₄ (H ₂ O) ₄
Nickel-zippeit	Frondel et al. (1976)	Ni ₂ (UO ₂) ₆ (SO ₄) ₃ (OH) ₁₀ (H ₂ O) ₁₆
Krutovit	Vinogradova et al. (1976)	NiAs ₂
Albrechtschraufit	Mereiter (1984)	Ca ₄ Mg(UO ₂) ₂ (CO ₃) ₆ F ₂ (H ₂ O) ₁₇
Jáchymovit	Čejka et al. (1995)	(UO ₂) ₈ (SO ₄)(OH) ₁₄ (H ₂ O) ₁₃
Vajdakit	Ondruš et al. (1998)	[(Mo ⁶⁺ O ₂) ₂ As ₂ ³⁺ O ₅ (H ₂ O) ₂](H ₂ O)
Švenekit	Ondruš et al. (1999)	Ca(H ₂ AsO ₄) ₂
Čejkait	Ondruš et al. (1999)	Na ₄ (UO ₂)(CO ₃) ₃
Pseudojohannit	Ondruš et al. (2003)	Cu _{6.5} (UO ₂) ₈ (SO ₄) ₄ O ₈ (OH) ₅ (H ₂ O) ₂₅
Slavkovit	Sejkora et al. (2010)	Cu ₁₃ (AsO ₄) ₆ (AsO ₃ OH) ₄ (H ₂ O) ₂₃
Metarauchit	Plášil et al. (2010)	Ni(UO ₂ AsO ₄) ₂ (H ₂ O) ₆
Veselovskýit	Sejkora et al. (2010)	ZnCu ₄ (AsO ₄) ₂ (HAsO ₄) ₂ (H ₂ O) ₉
Běhounekit	Plášil et al. (2010)	U(SO ₄) ₂ (H ₂ O) ₄
Sejkorait-(Y)	Plášil et al. (2011)	Y ₂ [(UO ₂) ₈ O ₆ (OH) ₂ (SO ₄) ₄](H ₂ O) ₂₆
Ondrušit	Sejkora et al. (2011)	CaCu ₄ (AsO ₄) ₂ (HAsO ₄) ₂ (H ₂ O) ₁₀
Agricolait	Skála et al. (2011)	K ₄ (UO ₂)(CO ₃) ₃
Adolfpaterait	Plášil et al. (2012)	K[(UO ₂)(SO ₄)(OH)(H ₂ O)]
Štěpit	prozatím nepublikováno	U ⁴⁺ (AsO ₃ OH) ₂ (H ₂ O) ₄
Babánekit	prozatím nepublikováno	Cu ₃ (AsO ₄) ₂ (H ₂ O) ₈

V následujícím textu je uveden přehled nejprve primárních (rudních) a poté sekundárních minerálů, pro které se stal Jáchymov typovou lokalitou. Badatelé, kteří jsou uvedeni u jmen minerálů, jsou uznáváni za autory původních popisů. V tomto směru je situace nejednotná a komplikovaná, neboť spíše jde o autory názvů minerálů, i když ani to neplatí ve všech případech. Například Haidinger popsal jen morfologii krystalů minerálu, kterému dal jméno johannit. John ale už jeho chemismus, byť jen kvalitativně, popsal roku 1821 a 1845. Naproti tomu Websky je uznáván za autora uranofánu, třebaže uvedl roku 1859 jen kvalitativní analýzu, a ne Bořický, který roku 1870 uvedl kompletní popis minerálu, který nazval uranotil. Za autora uranofánu-beta je uznáván Nováček, ale ten popsal tento minerál pod názvem uranotil-beta. Za extrém je možné považovat případ voglitu. Ten byl kompletně popsán Voglem pod názvem Uran-Kalk-Kupfer-Carbonat. Haidinger pouze navrhl a zdůvodnil název voglit a přesto je on považován za autora popisu.

Na prosazování racionálních, a z našeho hlediska velmi moderních, názvů minerálů v době, kdy neexistovala žádná názvotvorná pravidla a zcela běžně se používaly názvy nepřehledné, má velké zásluhy Haidinger. Když Werner roku 1793 použil název torbernit, stal se terčem mohutného útoku, že se odvážil nazvat minerál podle jména osoby. Osobní jména do mineralogie zavedl právě Werner a torbernit byl po prehnitu z roku 1783 druhý případ toho druhu vůbec.